

Aan
De minister van Financiën, Economische Zaken en Cultuur

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Contactpersoon

Cluster Aruba

Datum

9 juni 2020

Ons kenmerk

Cft 202000074

Pagina

1/6

Onderwerp

Advies op de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de begroting 2020

Telefoonnummer

+5999 4619081

E-mail

info@cft.cw

Uw kenmerk

Bijlage

-

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Geachte mevrouw Ruiz-Maduro,

Op 29 mei jl. ontving het College Aruba financieel toezicht (CAft) de ontwerp-landsverordening tot wijziging van de begroting 2020 (BW). Met deze brief ontvangt u de reactie van het CAft op de BW, conform artikel 10 lid 1 van de Landsverordening Aruba tijdelijk financieel toezicht (LAft).

Toetsingskader

Als toetsingskader gelden de LAft en het Protocol Aruba Nederland 2019-2021¹ (hierna: het protocol) met dien verstande dat de Rijksmisterraad (RMR) op 27 maart jl.² op basis van artikel 23 lid 1 van de LAft heeft ingestemd met een afwijking van de van toepassing zijnde norm voor het financieringssaldo zoals vervat in artikel 14 lid 2 van de LAft en het protocol. Over de mate waarin van deze norm, en mogelijk andere normen uit de LAft en het protocol, kan worden afgeweken is op 9 april jl.³ bepaald dat hierover op 3 juli a.s. door de RMR zal worden besloten op basis van advisering door het CAft. Naast de mate van afwijking van de normen uit de LAft en het protocol zullen bij het advies over de derde tranche liquiditeitssteun andere voorwaarden worden betrokken zoals die op 15 mei jl. gesteld zijn door de RMR⁴.

Oordeel

Het financieringssaldo van het land (gewone dienst en kapitaaldienst) komt op basis van de BW uit op een tekort van AWG 1.114 miljoen, waarvan AWG 1.085 miljoen op de gewone dienst en AWG 29 miljoen op de kapitaaldienst. De krimp van het bbp wordt in de BW geraamd op 33,5 procent; in de vastgestelde begroting werd nog uitgegaan van 44 procent krimp.

¹ Protocol Aruba Nederland 2019- 2021, getekend op 22 november 2018

² Kenmerk: 2020-0000167044

³ Kenmerk: 2020-0000188627

⁴ Kenmerk:2020-0000287381

In de BW is voorts rekening gehouden met de effecten van de loonkostensubsidieregeling. Het CAft benadrukt dat de onderhavige BW meer dan gebruikelijk onzekerheden en assumpties bevat, omdat de economische impact van de Covid-19 crisis op dit moment moeilijk in te schatten is. Het CAft is van mening dat daarom de maandrapportages des te meer van belang zijn. De realisatiecijfers van met name de belastingontvangsten voor de maanden april, mei en juni zullen inzicht kunnen geven in deze impact. Op basis daarvan wordt ook duidelijk of een dergelijk omvangrijk tekort zich daadwerkelijk materialiseert.

Aan de aanbevelingen van het CAft bij de vastgestelde begroting is voor een deel voldaan. De onzekere baten zijn op advies van het CAft naar beneden bijgesteld en aan onderdelen van het belastinghervormingsplan is alsnog invulling gegeven. Tevens is zoals op 9 april jl. gevraagd door de RMR een bezuiniging doorgevoerd voor een bedrag van AWG 74 miljoen. In uw brief van 27 mei jl.⁵ gaat u verder in op de voortgang van de herstructurering bij Serlimar.

Voor andere aanbevelingen stelt het CAft vast dat daar geen of slechts gedeeltelijke opvolging aan is gegeven. Zo zijn de investeringen op de kapitaaldienst ten behoeve van de hervorming van de economie slechts voorzien van een beperkte toelichting. Het is van groot belang dat wordt aangegeven hoe deze investeringen kunnen bijdragen aan het herstel van de economie. Verder blijkt uit uw brief van 27 mei jl. dat nog geen invulling is gegeven aan het verbeteren van de onderbouwing van het Beleidsplan Verlaging Personeelslasten (BVP) en het kwantificeren van de bijbehorende maatregelen. Het CAft benadrukt het belang van een meerjarige personeelskostenplanning en het inzichtelijk maken van het BVP. Ook constateert het CAft dat de kosten voor overwerk toenemen, terwijl in de vastgestelde begroting nog een besparing was opgenomen. Tot slot adviseert het CAft de voornemens in het kader van de belastinghervormingen te betrekken bij de hervormingsvoorstellen die uiterlijk op 15 juni a.s. aangeleverd dienen te worden.

Aanvullend op de aanbevelingen van het CAft bij de vastgestelde begroting, heeft de RMR van 15 mei jl. een aantal specifieke besluiten voor Aruba genomen alsook generieke besluiten voor de landen Aruba, Curaçao en Sint Maarten. Een specifiek besluit betreft AWG 5 miljoen maandelijks besparing bij de Algemene Ziektelasten Verzekering (AZV). Ten aanzien van de generieke besluiten, is in de BW deels invulling gegeven aan de verlaging van de personeelskosten. Dit betreft de verlaging van het pakket arbeidsvoorwaarden van ministers en statenleden, de verlaging van het pakket van arbeidsvoorwaarden van medewerkers in de (semi) publieke sector (inclusief overheidsbedrijven en publiek gefinancierde stichtingen en overige instellingen) en de instelling van een zogeheten Wever-Croes norm voor topfunctionarissen in de (semi) publieke sector. Het CAft is verzocht de RMR bij het advies over de derde tranche liquiditeitssteun te informeren en waar nodig te adviseren over het voldoen aan voornoemde voorwaarden.

⁵ Kenmerk: MinFEC/20/6652

In de BW zijn de effecten van de tijdelijke regeling loonsubsidie verwerkt. Daarbij is rekening gehouden met de positieve effecten van deze regeling op de inning van premies AZV en SVB en het effect op de loonbelasting. Tevens zijn de kosten voor de noodmaatregelen in het kader van Fondo Asistencia Social di Emergencia (FASE) en de MKB-tegemoetkoming, overeenkomstig verlaagd. In de BW heeft Aruba de kosten voor de tijdelijke loonsubsidieregeling tot eind 2020 begroot. Het CAft tekent daarbij aan dat de regeling niet bedoeld is voor het langere duur in stand houden van werkgelegenheid en dat over de vorm van de regeling voor het derde en eventueel vierde kwartaal nog besluitvorming moet plaatsvinden door de RMR.

Gelet op het bovenstaande geeft het CAft aan Aruba de volgende aanbevelingen:

1. Onderbouw in de vastgestelde BW de investeringen op de kapitaaldienst van AWG 40 miljoen met het oog op de hervorming van de economie.
2. Betrek het belastinghervormingsplan bij de hervormingen die op verzoek van de RMR uiterlijk op 15 juni a.s. ter beoordeling aan het CAft worden voorgelegd.
3. Draai de verhoging van AWG 5,5 miljoen van de personeelslasten als gevolg van overwerkvergoedingen terug in de vastgestelde BW met behulp van de adviezen uit het CAft-rapport "Analyse overwerkkosten Aruba⁶".
4. Gebruik de maandgegevens over de maanden april, mei en juni om de gerealiseerde en de geraamde baten en lasten met elkaar te vergelijken en pas dit zo nodig aan door middel van een begrotingswijziging.

Toelichting

Baten en Lasten

De baten in de BW nemen ten opzichte van de vastgestelde begroting per saldo met AWG 73 miljoen toe van AWG 886 miljoen naar AWG 959 miljoen. Deze toename wordt enerzijds verklaard door een toename van de belastingbaten als gevolg van de bijgestelde groeiraming van -44 procent naar -33,5 procent van het bbp en een lagere derving door temporisering van het belastinghervormingsplan. Anderzijds nemen de baten af doordat onzekere baten neerwaarts zijn bijgesteld of verwijderd uit de begroting, zoals baten uit de cannabislicenties.

De lasten nemen in de BW per saldo af met AWG 109 miljoen van AWG 2.153 miljoen naar AWG 2.044 miljoen. Deze daling is onder meer het gevolg van het effect dat de loonsubsidieregeling heeft op de premiederving bij de SVB en AZV en de bijbehorende verlaging van de kosten van de noodmaatregelen. Dit omdat de loonsubsidieregeling ervoor zorgt dat de premies aan de SVB (Algemene Ouderdomsverzekering en Algemene Weduwen- en Wezenverzekering) en AZV (Algemene Ziektekosten Verzekering) afgedragen blijven worden waardoor op de sociale fondsen er minder tekorten worden voorzien. Ook verlagen de doorgevoerde bezuinigingen verder de lasten. De lasten nemen daarnaast toe als gevolg van de overheidsbijdrage aan de loonsubsidieregeling, hogere rentelasten als gevolg van een verlaagde kredietbeoordeling en hogere kosten voor overwerk. Deze raming van baten en lasten bevat meer dan gebruikelijk onzekerheden en assumpties, omdat de economische impact van de Covid-19 crisis op dit moment moeilijk in te schatten is.

⁶ Kenmerk: Cft 201900130

Kapitaaldienst

De baten op de kapitaaldienst nemen met AWG 11 miljoen af doordat de onzekere opbrengsten uit verkoop van gronden aan overheidsentiteiten zijn verlaagd. De aflossingen nemen af met AWG 66 miljoen als gevolg van de verlenging van een deel van de aflopende leningen waardoor de aflossing niet langer in 2020 zal plaatsvinden.

Financieringsbehoefte en schuldontwikkeling

De overheidsschuld wordt in de BW geraamd op AWG 5.432 miljoen. Dit is AWG 171 miljoen lager dan in de vastgestelde begroting, met name als gevolg van het positieve effect van de loonsubsidieregeling, de bijgestelde groeiramingen en de doorgevoerde bezuinigingen. Er wordt voor AWG 1.114 miljoen aan nieuwe leningen aangegaan en voor AWG 296 miljoen aan leningen afgelost en geherfinancierd. De rentelasten zullen uitkomen op AWG 227 miljoen. Dit is AWG 6 miljoen hoger dan de vastgestelde begroting, als gevolg van de bijgestelde kredietbeoordeling van Fitch. Ook deze raming is meer dan gebruikelijk aan onzekerheid onderhevig.

Opvolging aanbevelingen bij de vastgestelde begroting

In het advies van het CAft bij de vastgestelde begroting zijn negen aanbevelingen opgenomen, waaraan grotendeels invulling is gegeven. Dit wordt hieronder nader toegelicht.

1. Kom tot een begrotingswijziging (BW) uitgaande van een scenario waarin de grenzen drie maanden gesloten zijn met in het derde en vierde kwartaal een geleidelijk herstel. Aruba heeft deze aanbeveling in belangrijke mate opgevolgd. Mede door het openstellen van de grenzen voor het toerisme in de tweede helft van de maand juni en liquiditeitssteun voor de loonsubsidie wordt door Aruba een nominale economische krimp over 2020 verwacht van 33,5 procent; een bijstelling van 10,5 procent ten opzichte van de raming van 44 procent bbp-krimp in de vastgestelde begroting.

2. Bezie of een aantal maatregelen uit de fiscale hervorming wel doorgang kan vinden teneinde ruimte te creëren voor de financiering van de in het noodplan opgenomen maatregelen, en verwerk dit in de BW.

Aruba heeft in de BW voldaan aan deze aanbeveling. In de BW is ten opzichte van de vastgestelde begroting AWG 25 miljoen aan hogere baten opgenomen, waarvan AWG 10 miljoen voor de afkoopregeling pensioenen en AWG 15 miljoen voor de tariefsverlaging dividendbelasting.

3. Verwerk in de BW de besparing en herschikking van begrotingsposten op de kostensoorten personeelslasten, goederen en diensten en subsidies en overdrachten om daaruit de extra uitgaven uit het noodplan te financieren.

Aruba heeft dit verwerkt in de BW door de volgende verlagingen van de lasten: personeelslasten (AWG 35,5 miljoen), goederen en diensten (AWG 10,5 miljoen), subsidies (AWG 21 miljoen) en overdrachten (AWG 6 miljoen). Daarnaast blijkt de getroffen voorziening aan de beschikbaarheidsvergoeding van Watty Vos Boulevard van AWG 1,5 miljoen niet nodig te zijn.

De voorgenomen herschikking en besparingen leiden tot een verlaging van de bestedingen met AWG 74,4 miljoen. Daarnaast is de voeding aan het Interim Begrotingsfonds Sociaal Crisisplan (IBSCP) verlaagd met AWG 10 miljoen.

4. Onderbouw in hoeverre er opvolging wordt gegeven aan de uitvoering van de maatregelen uit het BVP en kwantificeer de lastenverlagende maatregelen bij de personeelslasten en voorzie deze van een tijdsplanning.

Aruba geeft aan deze aanbeveling niet opgevolgd te hebben, omdat de personeelskostenplanning is verdeeld over twee diensten en er nog een manier moet worden gevonden voor de juiste wijze van presenteren en monitoren. De technische sessie die hiervoor zou worden gehouden is tot nader order opgeschort vanwege de Covid-19 crisis en zal zo spoedig mogelijk hervat worden. Het CAft merkt op dat Aruba in de BW AWG 5,5 miljoen extra lasten heeft opgenomen voor overwerkvergoedingen bij de uitvoerende diensten als gevolg van Covid-19. De verlaging van AWG 6 miljoen in de vastgestelde begroting wordt hiermee teruggedraaid. Het CAft adviseert u dit in de vastgestelde BW aan te passen.

5. Onderbouw in de BW op welke wijze de baten uit cannabislicenties van AWG 15 miljoen zijn te realiseren.

Aruba geeft aan dat de baten uit cannabislicenties naar verwachting pas in 2021 zullen worden gerealiseerd vanwege vertraging in uitgifte van de licenties als gevolg van de Covid-19 crisis. Voorts is in de BW een verlaging verwerkt van de baten met AWG 15 miljoen. Hiermee is invulling gegeven aan de aanbeveling van het CAft.

6. Kom tot concrete afspraken met overheidsentiteiten in hoeverre dit jaar de volledige, begrote dividenden uitgekeerd zullen worden.

In de vastgestelde begroting is in totaal AWG 71 miljoen aan niet-belastingopbrengsten begroot voor dividenden van Setar NV, Centrale Bank Aruba (CBA), Utilities NV, Aruba Tourism Authority (ATA) en Aruba Airport Authority NV (AAA NV). Bij de reactie op de vastgestelde begroting was het CAft van mening dat de begrote dividenden onzeker zijn vanuit de veronderstelling dat overheidsentiteiten ten tijde van de Covid-19 crisis liquiditeiten nodig hebben vanwege onzekere financiële vooruitzichten. In de BW zijn de baten met AWG 43 miljoen naar beneden bijgesteld, omdat AAA, ATA en Utilities hebben aangegeven niet meer in staat te zijn om dividend uit te keren. Ten aanzien van de begrote dividenden van Setar NV en winstuitkering CBA, heeft het CAft een bevestiging ontvangen dat deze uitkeringen wel mogelijk zijn. Hiermee is invulling gegeven aan de aanbeveling van het CAft.

7. Onderbouw in hoeverre de baten uit verkoop van gronden van het land aan overheidsentiteiten zeker zijn.

In de vastgestelde begroting is in totaal AWG 17 miljoen aan baten begroot voor verkoop van gronden (erfpachtpercelen) aan overheidsentiteiten. Ook hier was het CAft van mening dat deze baten onzeker waren om dezelfde reden als bij de dividenduitkeringen.

Volgens de BW zijn alleen Setar NV en Fundacion Cas Pa Comunidad Arubano (FCCA) in staat om de gronden van het land te kopen en dit genereert een opbrengst van AWG 6 miljoen. De baten zijn per saldo naar beneden bijgesteld met AWG 11 miljoen. Hiermee is invulling gegeven aan de aanbeveling van het CAft.

8. Onderbouw de investeringen op de kapitaaldienst van AWG 40 miljoen.

Aruba heeft in de BW geen onderbouwing opgenomen van AWG 40 miljoen aan investeringen. Aruba heeft in de reactie op het advies bij de vastgestelde begroting⁷ aangegeven dat de investeringen besteed worden aan projecten die bijdragen aan een aantal noodzakelijke hervormingen. Het CAft vraagt u deze investeringen inzichtelijk te maken met een investeringsbegroting en beveelt aan deze middelen in te zetten omwille van de hervorming van de economie.

9. Geef de voortgang aan van het laten vervallen van de plicht om tekorten van Serlimar op te heffen en het oplossen van de knelpunten rondom de heffings- en inningsacties, zodat een extra bijdrage vanuit de landsbegroting kan worden voorkomen.

In de brief van 27 mei jl. heeft u het CAft geïnformeerd over de herstructurering van Serlimar. In uw reactie worden geen oplossingen of voornemens aangedragen ten aanzien van de knelpunten rondom de heffing en inning voor afval. Eerder heeft het CAft benadrukt dat deze verplichting zo snel als mogelijk dient te vervallen en het inningspercentage omhoog moet.

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het CAft graag bereid die te geven.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College Aruba financieel toezicht

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Aruba
De directeur van de Directie Financiën van Aruba

⁷ Kenmerk MinFEC/20/6652